

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretiuu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu triliuniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte sfiodieniele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacse timbrale.

BUTEA DOGITA.

La butea dogita me uitu in tacere,
Si gutulu meu arde de sete uscatu,
Cà-ci, findu in lipsa si neavere,
Nu l'am mai udatu.
Eu asta-dí la lume a spune voiescu,
Pentru ce de sete cumplitu patimescu.

Candu eram eu pòpa in band'a-i vestita.,
Ca capraru de céta castigandu multi bani,
Cumparai o bute bine cercuita,
Cu vinu de trei ani,
Cà-ci atunci lesne ólele goliám,
Si amaratiunea setei n'o sciam.

Butea mea frumòsa, plina, dodolana,
O pusei pe dóue bårne de stejaru:
I netedii cepula si i trantii o vrana
De unu degetarn.
Dér'. . . statornicia este pe pamentu?
Troscu! unu cercu si banii mei se ducu in ventu!

Intr'un'a d'in dile poftisem la mésa
Càti-va buni prieteni, toti betivi de soiu;
Me sentiam ferice avendu carne grasa
Fripta 'n usturoiu;
Cà-ci de dile negre grija nu portam,
Vr'o nenorocire neci macar visam.

Éta cà o sluga vine si-mi sioptesce:
„Butea ta, stapane, ce-atátu o iubesci,
S'a spartu; vinulu curge si se respandesce,
Si tu neci gandesci!“
Eu in capu-i ól'a atunci aruncai
Si d'entre prieteni, turbatu me sculai.

Spre pivniti'a casei sarri cu grabire
Si deschidendu usi'a, ca ventulu sburam
Pe treptele scării, fore siovaire,
De si beatu eram.
Si-o negura ochii-mi paienjená,
Si unu nodu càtu pumnulu in gutu mi statea.

Ér' candu drag'a bute diarii de departe,
Slabi totu curagiulu si poterea mea.
Tare mi fuse frica d'o grabnica mórte,
D'unu puiu de bóla grea. . . .
O, vai, o turbare! O chinu nedescrisu!
Vediu aievea óre, séu e vre unu visu?

Vediu — o perire! — optu cercuri pleaito!
Si de p'o talpóia butea data josu;
Er' pr'entre trei dóge, de totu deslipite,
Curgendu vinulu grosu!
Iute ca unu fulgeru la ea am saritu:
C'o crunta lovire fundulu i-am sdrobite!

A-poi, a ei dóga çalcandu cu turbare,
Priviam cum stá vinulu pe pamentu latitu,
Si cum, chiaru pr'in spum'a-i, cerea sarutare:
Vrea a fi sorbitu!
Atunci eu cu bur'a pe josu m'ama langitu
Si amu beutu bine, pana m'amu turtitu.

Totu inca tienu minte limpedea sa facie
Si duhulu seu tare cum mi dá pe nasu.
D'atunci spartulu butii mi-a taiatu de grétia;
Setosu am remasu.
D'atunci pentru mine dí senina nu-e:
Géb'a plangu la cepulu aternatu in cuiu!

Slug'a luà tôte dógele in spate
 Si, dupa ce scar'a in cetu o sui,
 Merse si in curte, de casa departe,
 Elu le asvirli.

Ah! Cu aste dóge si eu am picatu
 Si mi-a remasu nasulu rosíu si umflatu!

Neci minutu, neci óra, nu mai am d'atuncea
 Neci voia de betia, ci numai de chinu.

Nu mai am neci ól'a, ca s'o sarutu dulce
 Si sa béu d'in plinu.

La butea dogita me uitu desperatu
 Si rinz'a mi arde, gutulu mi-e uscatu!

Zapistulu

(junctiunii căilor ferate ostr.-ung. cu ale Romaniei in 1874.)

— *Asiè precumu i-ar placè lui Pist'a.* —

Gubernulu M. S. Regele Apostolicu alu Ungariei, (si eschisivu numai ca a Regelui ungariloru) si Gubernulu jupanului (si numai d'in grati'a ungariloru) domnitorutiului Valachiei (fidelu-vasalu alu Ungariei celei mare),

fiindu de o potriua contrinsi a mai face vr'o d'oue paraliu si a pacali unii pre altii, seu mai bine pre romani, au otaritu sa faca unu Zapistu pentru junctiunea (legatur'a) linieloru ferate; si pentru ajungerea acestui scopu c. Ondrasiu a numitu:

D'in partea M. S. Regele A. si numai Rege alu ungariloru, pre Baronulu Calicu s. c. l. s. c. l. ér'

D'in partea domnitorutiului fidelu-vasalu, pre Bou-erescu s. c. l. s. c. l. . . .

Cari dupa ce facura multa svéra si mai multe voiage pr'in Evrop'a, si papara cate-va miisóre, s'au intielesu a supr'a urmatóriloru articuli:

Art. 1. Tóte linieloru ce au sa se faca de acum inainte in, si spre, Valachi'a se voru construi numai si numai pr'in, si d'in, pung'a romaniloru.

Art. 2. Dupu ce tóte linieloru voru fi gata, gubernulu ungurescu va avè libera voia a pune si a depune oficialii dupa placulu seu, unde va voi, si afla de mai consultu.

Art. 3. Valachii voru fi indatoriti a dá ei plata oficialiloru, si nca catu de buna, atatu la cei d'in Valachi'a, catu si celoru d'in Ungari'a.

Art. 4. Tóte linieloru in patru luni au sa fia gata, ca-ci la d'in contra gubernulu ungurescu va avè dreptu, seu a tramite jicutia in Valachi'a, seu a alungá vaivotulu si a face pre valachi era iobagi, cum au fostu mai nainte.

Art. 5. Gubernulu ungurescu va avè dreptulu a alege in linii, ca tiganulu in pere moi, si a demandá ori a concede: pe unde si pana unde sa se póta face cai ferate.

Art. 6. Spesele si totu deficitulu are sa-lu suporte numai si numai Valachi'a; ér' venitululu totu are sa-lu fadu Ungariei.

Art. 7. Statiunile tóte voru avè nume unguresci, asemenea si politia va fi numai unguresca.

Art. 8. Colomotivele si vargonele voru fi colorate cu tricolorulu ungurescu.

Art. 9. Secuii, ungurii ungueni, jidovii si cati trasí inpinsí si lipiti de fóme, toti voru avè intrare libera in Valachi'a; ér' valachii d'in Valachi'a numai

asiè voru fi lasati pe pamentu ungurescu, deca voru avè multe punge pline cu galbeni, si voru plati bine.

Art. 10. In oficiu nu pota fi priimiti numai si numai unguri, — fia cum voru fi. —

Art. 11. Ungurii voru fi scutiti a plati pentru caletoria, marfa si vama, precum si de a areta pasaportele toru.

Art. 12. Post'a va fi unguresca.

Art. 13. Gubernulu ungurescu in tóta lun'a va avè dreptulu de a controlá cassele.

Art. 14. Gubernulu Valachiei (deca se póte numi guvernulu) are sa taca si indemne camer'a, ca sa votedie totu ce voiesce c. Ondrasiu.

Art. 15. Agentii ostr.-unguresci voru avè putere de pasia.

Art. 16. Pasaportele nu pota fi decatu numai si numai unguresci.

Art. 17. Postarii, firesce, inca voru fi toti unguri si voru avè dreptulu, a sparge a ceti si a referá despre cuprinsulu epistóleloru, cari dor' s'ar presu-pune, ca ar fi de la agitatorii daco-romani.

Art. 18. Plansorile au sa se adresedie numai catra gubernulu ungurescu.

Art. 19. Limb'a oficiosa, de sine se n'tielege, pe tóte linieloru are sa fia eschisivu numai limb'a unguresca. —

Art. 20. Zapistulu acest'a numai gubernulu ungurescu lu-póte stramutá, ér' corpurile legiutorie a le Valachiei sunt indatorite a vota si a aprobá acestu Zapistu fore neci o contradicere.

Spre incredintiare acestu Zapistu scriu numai unguresce s'a iscalitu la

Pute-a-veste 19. Maiu 1873.

Calicu m. p.

Bou-erescu m. p.

vidi: **Gur'a Satului.** m. p.

Camer'a Valachiei a votatu si a priimitu acestu *Zapistu fore ca sa cutedie a gremusda un'a, — ér' diet'a Ungariei — cu tóte ca cuprinde pre multe concesinni in favorea Valachiei si in defavorea Ungariei celei mari, si desi Valachi'a n'are dreptulu de a face Zapistu cu unu statu asiè de mare ca Ungari'a, careia de multu i este supusa, — va vota dóra acestu Zapistu in tóta estenssiunea si nu va face póte decatu ceva modificári bagatele in stilistica.

Gur'a Satului.

C o r e s p u n d i n t i e .

Blaslu, odinóra Rom'a mica. 12 Jun. 1874

Pre cinstite bade Gur'a Satului!

Vediendu, ca Dieu nu e siaga, si ca inca a sa-o patiescu si eu ca cei de la Asoci. aradana; ma satulu deja si eu de atate provocari si imboldiri atatu d'in partea cinstiei tale. catu si a altoru „mai multi“. . . . — der' mai alesu, ca si curechiulu sa ramana si si capra sa fia satula, — d'in indurarea mai mariloru mei, me resolvri si eu a da unu respunsu, o oglinda, despre starea fundatiunei siolutiane, ca sa vi astupu gurile, celu pucinu pe unu tempu ore-care, si astu-felu speru, ca mi-a si succede — a imbeta lumea cu apa rece.

Eta dera respunsulu meu, respective respunsulu ce mi s'a ordonatu a vi da:

Starea fundatiunei siulutiane, — precum mai a toturor fundatiuniloru năstre — s'ar pote s'ci fôrte bine, d'eca ar fi cine s'ă-si mai bata capulu s' cu nebunii de asemenea natura. Ōmenii, precum sciti, acuma s'ă-ocupati cu alte lucruri, a-poi e s'ă o caldura fôrte mare, s'ă pr'in urmare nu pr'e poti face socoteli — precum ti-ar plac'e . . . . . s. c. l.

Pentru acea d'era ve rogu, resp. ve rogămu, s'ă fiti pe pace s'ă nu ne mai necasiti atăt'a cu fundatiunea acea, c'ă d'ora s'ă noi suntemu ōmeni. . . . . s'ă-a-poi ca canonici inca avemu lucruri s'ă de a le năstre, s'ă-a-poi. . . . . deci nu pofititi de la noi imposibilităti de acele! . . . .

D'ér' ca totus' s'ă vi liniscimu, éta vi se aduce la cunosciintia, c'ă amu hotaritu: ca c'atu de curundu s'ă vi aretămu cum stă fundatiunea siulutiana, d'eca nu aievea, d'ér' celu pucinu pe — papiru.

Deci:

Mai ascépt'a murgule, la pasci,
Érba verde o s'ă pasci!

D'in indurarea s'ă porun-
c'a mai mariloru mei:

Dr. **I. Brenda,**

jurim. inspectore, s'ă avocaturu
canoniciloru.

Câte-va cugstări.

Câte o-data sunt admirati cei ce vorbescu, d'ér' mai desu sunt stimati cei ce tacu.

Câte o-data se dă numele de amoru unei necesități fôrte reale, de a fi inpreuna, spre a dispută.

Celu mai grozavu uritu se fabrica cu instrumentele plac'erii.

Noroculu este reprezentatu orbu, spre a nu vede pe prostii pre cari ii imbogatiesce.

Ranele soldatiloru remasi pe campulu de bataia sunt brasdele, in cari cresc laurii eroiloru, ce traiescu in urm'a lor.

Dupa unii ōmeni variatiunile unui barbatu de statu marescu celebritatea sa, dupa cum statele s'ă galeri'a aplauda pe actorulu ce reapare pe scena cu unu costumu nou.

Lumea nu stiméza pe omulu cumpetatu. Cumpetarea este o virtute care escita numai indiferentia.

Superioritatea este o greutate, ce nu se pôte suportă de femeia.

Talentulu nu pretiusce mandri'a ce ne inspira. D'entre o mie ōmeni cu talente mari, pôte nu sunt duoi, cari s'ă aiba atăt'a taria de caracteru, spre a se consolă de talentele emnente ale altoru ōmeni.

Câte-va definitiuni.

Ce este casatori'a?

— O fortarétia asediata. Cei ce sunt afore ar voi s'ă fia in intru, éra cei ce sunt in intru, ar voi s'ă fia a fore.

Ce este speranti'a?

— O mórta ce invia.

Ce este sarutulu?

— Unu limbagiu fore vorbe?

Ce este reflectiunea?

— Unu puscasiu care sosescce totu-d'a-un'a pr'e tardiu.

Ce este mancare?

— O chiertuie'la care aduce profitu.

Ce este mórtea?

— O espirare de terminu, care nu se anuntia.

ANECDOTE.

Unu jidanu, in caletori'a sa, avea s'ă tréca s'ă pr'in o padure grosavu de mare ce ii éra in cale. In mediloculu padurei i ese una lupu in cale. Jidanulu nu avea alta arma la dispusetiune de aperare, dec'atu numai unu frate concaletoriu — batiulu celu portă in mana, aperandu-se cu elu multu tempu de fér'a grosava ce voiă s'ă-lu manance. — Spre norocirea lui nu departe de elu, stă unu siumariu la panda dupa venatu in nescari tufe, care vediendu c'ă jidanulu i-a trecut de siaga de a mai jocă pol'e'a lupésca, s'ă c'ă a perdutu presentia, descarcă arm'a a supra lupulu, care numai de c'atu cadiu mortu. Jidanulu, vediendu minunea, s'ă nesciindu ce va s'ă dica ast'a, stete incremenitu, uitandu-se multu tempu la batiulu seu intorcendu-lu in drept'a, s'ă 'n steng'a, in susu s'ă 'n josu, gandindu c'ă d'ora cum-va Savaot a facutu d'in elu arma, fiindu-c'ă l'a chiamatu de atâte ori intru ajutoriu contr'a lupulu; deci sari un'a de bucuria s'ă dise:

— O! D'ómne; eu portu batiulu acest'a cu mine de 20 de ani, s'ă n'am sciutu, pana acum'a, c'ă-a fostu implutu! —

(Unu servitoru neschimbatoru.) — D. B. . . are nevoia de unu servitoru; i se aduce unulu. Dupa tocmela B. . . recomanda servitorulu ca, inainte de a esi, s'ă-lu insciintieze, spre a-s'ă potea gasi altulu, la care acest'a respunse cu mandria:

— A! D-le, eu nu sum invetiatu a schimbă desu stapanii, voiu stă la D-ta pana candu ti-vei inchide ochii.

(Indignare.) — D-siór'a X. . . a ajutatu pe c'ati-va teneri a risipi banii castigati de parintii loru s'ă a mancá zestrea promisa sororiloru loru. Unulu d'in acesti nenorociti, redusu de nenorocire pana as'ă perde ori-ce septimentu de demnitate, veni s'ă-i c'era mila.

— D-sióra! m'ai ruinat!

— E! Nu esci numai D-ta.

— D'ér' moru de fôme . . . ia-me celu pucinu portaru!

— Portaru? striga frumosulu angeru indignatu . . . Esci pr'e indresnetiu! Construitu-mi-ai unu otelu?

Intrebări s'ă respunsuri.

I. Cine s'ă-castiga adi mai usioru pana de tôte dilele?

R. Unii dni protopopi, cari pentru o recomen-datiune, ce o dau unui teneru, — care a amblatu numai vr'o d'oue luni in atare scóla satésca, s'ă abié scie ceti chiaru s'ă d'in Psaltire, s'ă care numai dec'atu ar voi s'ă devina popa, — capeta siese sute de fiorini.

I. Cine voiesce s'ă arete lumii, c'ă elu vre s'ă fia mai mare popistasiu dec'atu insusi Pap'a de la Rom'a?

R. Ioni Leben!

I. Ore fratii Satu-mareni s'ă Maramuresieni candu voru desvoltă o viétia mai natiunala?

R. Candu voru avé o intelegintia activa, resolu-ta s'ă nu totu — c'ód'a nemesiloru.

COLTI de DINTI.

[S.] D'in adunarea generale a Asociatiunii natiunali d'in Aradu esmitiendu-se un'a comisia de 3. pentru censurarea Reportului Directiunii aceleia-si Asociatiunii, care spre acestu scopu avendu a se retrage la unu locu separatu: gazd'a casei, dnulu Georgiu Dogariu, conduce comisi'a la o chili'a, si, deschidindu usi'a, ii dise: „Poftimu, domniloru, a intrá a-ici, cá-ci a-ici aveti si unu **ciuru** pentru a cerne.“

— Dér' Dieu a si fostu de trebuintia!

Diarietele nostre publica urmatóri'a: Multiamita publica. Societateá literaria — baserieésca — „Alessi-Sincaiana“, a teologiloru romani d'in Gherl'a, este de nou in placuta pusetiune de a esprime publice cele mai afectuóse sentimente de multiamita si recunosciantia, facie cu duoi generosi donatori, cari au binevoitu a-ne inavuti *bibliotec'a*, cu unele carti, ce pana acum'a nu le-amu avutu. Dlu Georgiu Pasc'a prefectu de studie si vice-rectore semin. in institutululu teologicu de Gherl'a, a binevoitu a ni gratificá: „Egyetemes magyar Encyclopedia“, „A sz. István társulat évkönyve“, „Hunyadi János“, „Magyar nemzet története“, — éra Dlu Alessandru Bene cartea intitulata „A pesti központi papnövelde magyar egyház — irodalmi iskolájának története“.

Atát'a multiamit'a publica.

Ér' noi adaugemu:

„Serac'a literatura romana! Serac'a biblioteca a soci. lit. bas. Alessi-Sincaiana!“

TRÉNC'A si FLÉNC'A.

T. Hop! hop! hop! si éra hop!

F. Ce-e soro draga, ce-e? Pentru ce atát'a voia buna?

T. O! Dóme! Da cum n'oiu fi, candu in urm'a urmelor se voru realisá visurile si aspiratiunile mele!

F. Ce? Dóra ai facutu vr'unu „haupttreffer“, séu ai prinsu éra vr'unu nou cavaleru teneru si frumosu?

T. Mai multu ce-va!

F. Ah! nu me face curiósa!

T. D'a-poi n'ai auditu, cá stapanulu nostru, conformu promisiunei sale, espresa chiaru si in programulu seu, ca deputatu dietalu d'in cerculu Chisneului, intr'o sfedinti'a a Sectiunei VI. de la diet'a Ungariei, a propusu, ca pre venitoriu si noi femeile de *Geschäft* sa avemu dreptulu de a alege deputati dietali, buna óra cumu avemu a alege bireele d'in sate.

F. Si l'au spriginitu si altii?

T. Da mai multi insi.

F. Ei si ce bine va fi; atunci sa vedi ce de cavaleri voiu sa am. . . .

T. Lasa te tu de acele! fi serioasa, cá-ci se cade acum sa politisamu. Eu vedu d'in ast'a unu castigu mare pentru tiéra si popóre, fiindu-cá, déca ni se va dá si nóa votulu electivu: atunci voru sa iésa numai deputati opositiionali acestui guvernulu, cá-ci, scii tu bine cá, *tóte femeile sunt oponente barbatiloru loru!* —

Anecdota.

— Méi morelu — Todelu!

Ai tu vr'unu purdelu?

— Am, Domnule, trei,

Toti ca nisce mei;

Si i-am si menatu

Astaqi la venatu.

— Si-apoi ce-ti venédia?

Cum te ospetédja?

— Hélu mai mitutelu;

Vine cu-unu purcelu;

Hélu mai de medilocu,

Inca-e cu norocu;

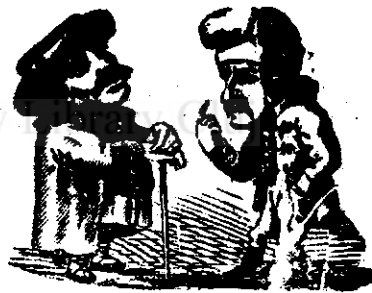
Déra hélu mai mare,

Vine totu calare!

3

a

T'AND'A si MAND'A.

T. Óre frate Mando, pentru ce s'a conchiamatu adunarea gen. a Asoci. aradane de astu anu, chiaru in casile zelosului si bravului romanu G. Dogariu?

M. Ce omu ne practiculu mai poti fi si tu, Tanda, d'apoi nu scii tu, cá biét'a Asociatiune aradana a ajunsu deja in slabe dóge, — ma potu díce cu totu dreptulu, cá e numai — dóge; deci ce érá mai consultu, decátu a o conchiamá — la unu dogariu, da déca s'a mai pote dogi cátu de cátu.

T. Méi Mando! ce gandesci: óre pre cine voru denumi de vice-presiedinte la Tabl'a reg. d'in M. Osiorheiu in loculu fiaiertatului Mog'a?

M. Ce mai intrebare! D'a-poi de siguru vr'unu ungurú séu vr'unu secuiu sprehuiatu.

T. Ei, d'a-poi cá acea nu se póte, cá-ci dupa parol'a lui Pist'a, acelu locu compete unui romanu.

M. Asié ar fi sa fia, déca n'ar fi — parol'a lui Pist'a!

Gur'a sacului.

Dlu Ioane Ioanovicu par. in Hareu: Se póte cá a ramasu d'in lips'a mea de a-casa; cu post'a de Domineca inse ti-am tramisu portretulu lui Siagun'a, ce ai binevoitu a-lu comandá.

Dlu A. L. in S. Credu, cá nu vei desperá, cá te voiu inscientiá, — cá nu se potu publicá. Scrie glume, sa-aibe pretiu, nu totu personalitati.

Dlu A. G. in P. Ar fi buna, da'e locala, de desgustu si personala. Altele, — indreptatórie, cu umoru si pocnitórie, de 'ntereau si spre folosu, — voiu priimí pré bucurosu.